

У Сухумі очікується дощ

КУПИТИ

Про книгу

Чи є сьогодні інший грузинський автор, котрий із таким глибоким знанням матеріалу, таким болем і доброзичливістю розповідав би про дивовижну землю Абхазії, про її жителів, їхні характери, взаємини, побут? Людина, яка внаслідок спровокованою Росією братовбивчої війни втратила ВСЕ. Однак зберегла непідробну відданість абхазькій землі, прихильність до людей, які жили і, на щастя, ще живуть на ній.

ГУРАМ ОДИШАРІЯ

У СУХУМІ
ОЧІКУЄТЬСЯ
ДОЩ

ПОЕЗІЇ
ПРОЗА
НОТАТКИ

ББК 84(4 Груз)

О-40

Гурам Одішарія
У СУХУМІ ОЧІКУЄТЬСЯ ДОЩ

Поезії, проза, нотатки

З грузинської переклав Рауль Чілачава

Перекладено за виданням:

გურამ ოდიშარია

სახუმში მოსალოდნელია წვიმა

© თბილისი «ლომისი», 1997

Чи є сьогодні інший грузинський автор, котрий із таким глибоким знанням матеріалу, таким болем і доброзичливістю розповідав би про дивовижну землю Абхазії, про її жителів, їхні характери, взаємини, побут? Людина, яка внаслідок спровокованої Росією братовбивчої війни втратила ВСЕ. Однак зберегла непідробну відданість абхазькій землі, прихильність до людей, які жили і, на щастя, ще живуть на ній.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко».

© თბილისი “ლომისი”, 1997

© Рауль Чілачава, український переклад, 2015

ISBN 978-617-7192-39-7

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2015

Війна і мир Гурама Одішарії

Гурам Одішарія — грузинський письменник із Сухумі. Там спливли його дитинство, юність і значна частина дорослого життя. Школа, інститут, перше кохання, перші книжки, народження доньки — все пов'язане з цим чарівним містом. А тепер він — біженець у власній країні, вірніше, згідно з міжнародною юридичною казуїстикою він є «примусово переміщеною особою», котра мешкає в Тбілісі. Яким чином тисячі таких, як і він, грузинів «переміщувалися» до «решти» вітчизни через засніжені Кавказькі гори у далекі тепер жовтневі дні 1993 року, Гурам розповів у сповненому трагізму творі «Перевал переслідуваних». Та й уся його творчість за останні два десятиліття — це суцільна драматична розповідь про національну трагедію, що спіткала два близькі, споріднені, пов'язані тисячами ниток історичної єдності народи — грузинів та абхазів. Війна і мир як філософські категорії і як незаперечна реальність — основні теми роздумів письменника. Не знаю, чи є сьогодні інший грузинський автор, котрий із таким глибоким знанням матеріалу, таким болем і

доброзичливістю розповідав би про дивовижну землю Абхазії, про її жителів, їхні характери, взаємини, побут. Людина, яка внаслідок братовбивчої війни втратила все: будинок, бібліотеку, батьківську могилу, друзів, знайомих і близьких... Однак зберегла непідробну відданість абхазькій землі, прихильність до людей, які жили і, на щастя, ще живуть на ній. Своїми думками, мріями, сподіваннями крено прив'язаний до рідного міста, він щиро зізнається: «Сухумі. Ось уже третій рік, як це слово набуло для мене особливого нюансу. Злетівши з вуст, воно блискавкою облітає Всесвіт, котиться стогоном над приморськими містами світу, а потім знову блискавично повертається до мого серця — єдиного свого прихистку».

Війна не зуміла вбити у письменникові природжений гуманізм, віру в світле начало людської душі, у всепереможну силу дружби і любові. Про це розповідають його романи й повісті «Повернення в Сухумі», «Океан Чорного моря», «Президентський кіт» тощо. За цими й іншими творами Гурама Одішарії поставлені спектаклі, зняті фільми, вони перекладені багатьма мовами і користуються широкою популярністю як вдома, так і за кордоном. Гурам Одішарія — лауреат Державної премії Грузії, володар інших престижних національних і міжнародних відзнак. Як Посол Доброї Волі, активний учасник неурядового руху за діалог між грузинами й абхазами, він багато їздить по світу, бере активну участь у міжнародних конференціях і симпозиумах, покликаних сприяти відновленню взаємної довіри між сусідами, веде з ними жвавий діалог. Його можна побачити в далекому Таїланді і Південній Ко-

реї, Бельгії і Нідерландах, Туреччині й Єгипті, де він шукає і знаходить спільників для відновлення зруйнованого мосту між культурами, між окремими людьми і цілими народами. Він став одним з тих небагатьох грузинських письменників, яким завдяки своїй мудрій і виваженій позиції вдалося зберегти приятельські стосунки з абхазькими колегами, підтримувати з ними плідні творчі і теплі людські стосунки, а інколи навіть їздити до них у гості.

Гурам Одішарія починав як поет, і я пропоную в цій збірці читачам його довоєнні поезії, в яких (сьогодні це вже очевидно) є пророче передчуття майбутньої катастрофи, туга за Сухумі і Гагрою, котрі тоді ще були грузинськими. Апокаліптичні події, які змінили долю нашої країни, змусили його взятися і за прозу (хотів написати «сувору прозу», та хіба вона в нього сувора?) і, як переконують його численні публікації, цілком своєчасно і з користю для справи. Новели, які я переклав з книги «У Сухумі очікується дощ», написані одразу по війні, в середині дев'яностих років, і тим дивовижніше, що в них немає ні крихти зла й ненависті, а лише печаль за втраченим, велика туга за тим, що навіки відійшло у минуле. А ще в них ми знаходимо високі зразки людського благородства, помічаємо яскраві відблиски справжнього співчуття до скривджених і знедолених. Точно зауважені подробиці, чітко виокремлені деталі і вірно розставлені акценти роблять нехитрі оповіді автора до болю щемливими й переконливими. В них — незаперечне підтвердження думки про те, що навіть найбезглуздіша війна не здатна вбити в людині остаточно честь, мораль, гідність,

благородство. Письменник стоїть на варті цих високих понять, відстоюючи їх і своїм пером, і своїми громадянськими вчинками.

Рауль Чілачава

Дорогі читачі, миру вам!

Історії, про які я розповідаю, достовірні. Кожен персонаж існує реально, лише з різних причин деяким з них змінено ім'я. Війна випробувала кожного з нас. Ми, пройшовши через її горнило, добре пам'ятаємо лиходійства вбивць і розбійників, нищих духом і розумом, як пам'ятаємо і те, як рятували від смерті, відводили небезпеку один від одного люди з протилежних таборів, як зберегли вони в гнітючих умовах війни висоту духу, лицарство, любов до Бога і людини. Майбутні покоління повинні знати все про жорстокість війни і водночас і про ті світлі одухотворені особистості, в двобої з якими в Абхазії, як і скрізь, зазнала поразки війна...

Автор

* * *

Ти була нескінченною
Мов подих
І помножилосся
Ім'я твоє
щ
о
п
о
в
е
р
т
а
є
т
ь
с
я
до вуст
мов бумеранг

Ти була подихом
І широкі мов небо
Очі
Твої дивилися

з
г
о
р
и

на січнуву землю
було холодно
десь запалились зірки
овали днів і століть

                                  й
                  я   в
          с   о
повторили   очей
          т   х
          в   ї
                                  о

* * *

...І обличчя моє —
Не замкнені двері,
І кров моя —
Не ображений дощ,
І рука моя —
Не спопелілий дуб,
І серце —
На захований місяць,
І душа моя —
Не вітер незримий —

Я — намальований
На трав'янистому крилі Грузії.

* * *

А ще в людині живуть двоє святих птахів,
Один — в небі пролітає крізь світанок,
Другий — слідом мчить за ним по землі,
Осяяній морем...

Звук пострілу не сягає слуху...

...І

Двоє птахів вриваються один в одного.

З невідправленого листа

Ще пам'ятаю... Це означає
Я час від часу згадую тебе.
Коли згадую, це означає:
На мить я навіть жадаю тебе...
Коли жадаю, це означає:
На мить я навіть кохаю тебе...
Коли кохаю, це означає:
На мить я навіть знову з тобою...
Коли з тобою, це означає:
На мить я навіть уже небіжчик.

Роздуми дитини, котра йде до дитячого садка

Чи мають деревця вихователів?
Чи викликають їх за абеткою?
Чи чути у відповідь: «Я тут!»?
Чи доповідає черговий:
«Дехто захворів і сьогодні відсутній...»?
Чи мають деревця дитячий садок?
Чи чекають вони матерів
Після шостої
Біля воріт?
І коли матері спізнюються,
Чи плачуть деревця тоді?

Пейзаж

Знову незвичний пейзаж перехоплює подих —
На роздоріжжі несподівано б'є водограй
Найчистішого кольору
І на солоних віях моря
Зависають крихти неба...
Твої очі розтанули від крижаного погляду.
І на снігу волає пташина кров,
Мов у тілі твоєму — ім'я твоє.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ